

Obljetnica Vojmira Vinje u čast njegova rođenja 1921. godine

Bogdanka Pavelin Lešić / Dražen Varga

Vojmir Vinja. Život posvećen romanskim jezicima.

Vojmir Vinja (1921-2007), akademik i professor emeritus Sveučilišta u Zagrebu, bio je jezikoslovac i filolog specijaliziran u domeni lingvistike i romanskih jezika. God. 1947. završio je studij francuskoga jezika i književnosti i romanske lingvistike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, a 1952. obranio je doktorski rad o romanskim elementima u govorima otoka Korčule. Od kraja 1950-ih pa do umirovljenja 1988. godine, bio je na čelu Katedre za francuski jezik i Katedre za romansku lingvistiku. Vinjina vizija i dugoročni angažman dali su obol osnivanju studija drugih romanskih jezika (portugalskog, španjolskog, rumunjskog) uz studij francuskoga jezika. Bez njegova doprinosa, poučavanje romanskih jezika na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu danas bi bilo jedva zamislivo. Za studij hispanistike, koji je pokrenuo 1968. godine, Vinja je napisao dva kapitalna djela: *Gramatiku španjolskoga jezika* (1963.) i veliki *Španjolsko-hrvatski rječnik* (u suradnji s R. Musanićem, prvo izdanje 1971.).

Djelo Vojmira Vinje značajno je doprinijelo razvoju francuskoga i romanskoga jezikoslovlja, ponajprije zahvaljujući uvođenju saussurovske teorije na Sveučilište u Zagrebu i radu na hrvatskoj terminologiji koja iz nje proistječe te terminološkom istraživanju jadranske i mediteranske flore i faune. Osim brojnih radova posvećenih jeziku, jezikoslovlju i francuskoj književnosti, Vojmir Vinja stekao je slavu i kao prevoditelj djela klasika romanskih književnosti među kojima valja istaknuti *Sabrana djela Michela de Montaignea*, *Petnaest bračnih radosti*, *Celestinu* Fernanda de Rojasa te Danteov *Nauk o pučkom jeziku*.

Vinji dugujemo i hrvatske prijevode nekoliko značajnih djela o jezikoslovlju: *Port Royal. Opća i obrazložbena gramatika*, *Tečaj opće lingvistike* Ferdinanda de Saussurea, *Riječi indoeuropskih institucija* Émilea Benveniste. Podjednako je značajna i njegova plodna suradnja sa stranim jezikoslovnim krugovima, posebice u izradi *Jezičnog atlasa Mediterana*.

Profesor Vinja začetnik je poučavanja semantike kao moderne jezikoslovne discipline na Sveučilištu u Zagrebu. Uvijek je pazio na to da poveže etimološke i semantičke teorije te da ih upotrijebi pri analizi konkretnog korpusa pri čemu je sustavno proučavao paralelizme i terminološke razlike između morske faune Mediterana i ostalih svjetskih mora. Zahvaljujući ovoj metodi analize temeljenoj na dubinskom razumijevanju semantičkih pravila, Vinja je rasvijetlio pouzdane etimološke veze ondje gdje se tradicionalni pristup pokazao nedostatnim. Takvo je istraživanje zahtijevalo ne samo izvrsno poznavanje povijesne i kulturne sfere Mediterana, već i izvanredno znanje iz biologije i znanstvene sistematizacije. *Jadranska fauna: etimologija i struktura naziva*, Vinjino monumentalno djelo na više od 1000 stranica, u prvom redu predstavlja rezultate njegovog osobnog istraživanja etimologije i značenjske strukture imenovanja riba i ostalih morskih životinja. Vinja se nije zaustavio samo na foničkoj formi terminologije nego je pažljivo istražio semantičku podlogu imena morskih životinja. Razvio je metodu analize prikladnu za kontekstualiziranje onoga što bi govornika moglo navesti da na određeni način imenuje ribu ili neku drugu morsku životinju. Riječ je o metodi koja je pogodna za praćenje srodnih fenomena i podudarnosti na velikom prostoru koje nadilazi Jadransko more i Mediteran, pa stoga Vinjino djelo ima ne samo neprocjenjivu jezikoslovnu, već i kulturološku vrijednost.

Ključne riječi: lingvistika, romanski jezici, etimologija, semantika, terminologija